

پژوهش‌هایی در نهضت عاشورا

پیشوایان معصوم علیهم‌السلام
و نهضت عاشورا

محمّد حجاز

پژوهش در نقش رهبری ائمه اطهار علیهم‌السلام در به ثمر رساندن
نهضت بی نظیر عاشورای امام حسین علیهم‌السلام

سید محمد باقر موسوی

سرشناسه: موسوی، محمدباقر، ۱۳۱۴ ش.
عنوان و نام پدیدآور: پیشوایان معصوم علیهم السلام و نهضت عاشورا - امام سجاد علیه السلام / مولف: محمد باقر موسوی.
مشخصات نشر: قم: روضه العباس علیه السلام، ۱۳۹۴ ه. ش.
مشخصات ظاهری: ۳۳۶ ص.
شابک: ۹۷۸۶۰۰۶۴۳۱۴۸۲
وضعیت فهرست نویسی: فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
یادداشت: کتابخانه.

موضوع: امام سجاد علیه السلام، ادبیات
رده بندی کنگره: ۳۹۴ ۸۵۰۸۵ ک / م / ۲۸/۲۷ BP
شماره کتابشناسی ملی: ۲۶۰۱۹
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۷۳

پیشوایان معصوم علیهم السلام و نهضت عاشورا - امام سجاد علیه السلام

تألیف: سید محمد باقر موسوی

ناشر: نشر روضه العباس علیه السلام

امور فنی و رایانه‌ای: مؤسسه پژوهشی روضه العباس علیه السلام

چاپ: یکم، ۱۳۹۴ ه. ش

شابک: ۹۷۸۶۰۰۶۴۳۱۴۸۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

roze_alabbas@vaiaoo.com

مراکز پخش:

- قم: خ صفاییه، شماره ۳۲، فرعی ۱۱، پلاک ۱۱۴، تلفن: ۳۷۷۳۰۳۹۵-۰۲۵.
- قم: خ ارم، پاساژ قدس، پ ۱۰۷، کتابفروشی موسوی، تلفن: ۳۷۸۳۱۳۶۸-۰۲۵.
- مشهد: خ آخوند خراسانی، شماره ۲۰/۱، کوچه دبیرستان فروغ، جنب مسجد الزهرا علیه السلام، تلفن: ۸۵۵۵۹۴۷-۰۵۱.

حق چاپ محفوظ است

فهرست نگاشته‌ها

۱۹ سرآغاز

بخش یکم

نگاهی به دست آورد های نهضت عاشورا / ۲۳

۲۵ گسترده‌گی و فراتاریخی دست آوردهای نهضت عاشورا

۲۵ اقسام دست آوردهای نهضت عاشورا

۲۶ ۱. دست آوردهای بدون واسطه

۲۶ ۲. دست آوردهای با واسطه

۲۷ امامت در نسل امام حسین (علیه السلام)

۳۵ چرا امامت مهم‌ترین دست آورد نهضت عاشورا است؟

بخش دوم

امام سجاده (علیه السلام) نخستین چهره معصوم از نهضت عاشورا / ۳۷

فصل یکم

نگاهی به زندگی امام سجاده (علیه السلام) / ۳۹

۴۱	ابوالانوار
۴۱	تولد مجسته
۴۲	مادر والاگر
۴۲	رؤیای شیرین
۴۷	شهادت جانگداز
۴۷	شمار فرزندان
۵۱	نسل کوثر رسالت

فصل دوم

امام سجاده (علیه السلام) و ادامه نهضت امام حسین (علیه السلام) / ۵۳

۵۳	امامت و ولایت در اسلام
۵۴	طمع در خلافت اسلامی طمع
۵۴	سلطه معاویه
۵۵	سلطه یزید
۵۶	اراده الهی و محافظت از دین و ولایت

- درخشش نور علم و فضایل اهل بیت علیهم‌السلام ۵۸
- نخستین چهره معصوم از نسل سالار شهیدان ۵۹
- امام سجاد علیه‌السلام معجزه آشکار نهضت عاشورا ۶۰
- نهضت عاشورا و همگامی حضرت زینب علیها‌السلام با امام سجاد علیه‌السلام ۶۲
- اگر زینب کبری علیها‌السلام از امام سجاد علیه‌السلام دفاع نمی‌کرد؟ ۶۵
- از افتخارات زرگی حضرت زینب علیها‌السلام ۶۷
- خطبه در کوفه ۶۷
- اوضاع حیرت‌آور کوفه ۶۸
- پشیمانی ظاهری برخی از مردم کوفه ۷۰
- پاسخ امام سجاد علیه‌السلام به پشیمانی زاهری ۷۱
- نخستین خطبه زینب کبری علیها‌السلام و تررتان استمگران ۷۴
- دو بُعد مهم از سخنان حضرت زینب علیها‌السلام ۷۴
- تمجید حجت زمان امام سجاد علیه‌السلام از عمه و الا اتم ۷۵
- آراستگی زینب کبری علیها‌السلام به علم وحی و مراتبی از مقام به ۷۶
- خطبه در شام ۷۸
- سرگشتگی یزید ۷۹
- پلیدی اطرافیان یزید ۸۲
- نفوذ کلام اهل بیت علیهم‌السلام ۸۴
- تصمیم خطرناک یزید ۸۵
- پاسخ نعمان بن بشیر به یزید ۸۵

۸۸	شتابزدگی یزید در دستور قتل امام سجاد علیه السلام و امداد غیبی
۹۲	نگاهی به شجاعت امام بیمار علیه السلام
۹۵	اهداف والای امام سجاد علیه السلام در ابراز شجاعت الهی
۹۵	۱. کوبیدن فرعونیت دشمن
۹۶	۲. اثبات باطل بودن ادعاهای منافقان
۹۶	۳. احیای اسلام
۹۹	۴. بازپروری اصول اعتقادی اسلام
۱۰۰	اهداف رهبری امام سجاد علیه السلام در دوره اسارت
۱۰۰	۱. اثبات ناسخ بودن خلافت منافقان و امویان
۱۰۱	۲. اثبات حقانیت اهل بیت علیهم السلام
۱۰۱	۳. بازپروری اعتقادی
۱۰۲	۴. جاودانگی نهضت عاشورا
۱۰۲	پرده‌های دیگری از مجلس یزید
۱۰۵	تحولات به وجود آمده
۱۰۷	اعتراض صحابه پیامبر
۱۰۸	اعتراض زنی از حرمسرای یزید
۱۰۸	خطبه آتشین زینب کبری علیها السلام
۱۲۰	تشکیل مجلس عمومی
۱۲۲	چاپلوسی خطیب درباری
۱۲۵	فریاد بر خطیب دین فروش

- ۱۲۶ پیشنهاد سخنرانی
- ۱۲۶ رد پیشنهاد
- ۱۲۶ اصرار حاضران
- ۱۲۷ پذیرش درخواست بر اثر اصرار مردم
- ۱۲۸ خطبه معجزه‌آسا
- ۱۳۱ کتب سخنرانی با اذان
- ۱۳۱ سخنران، روشن و افشاکننده
- ۱۳۲ دگرگونی عبید و ژن در اندیشه مردم
- ۱۳۳ یزید در بن بست راه
- ۱۳۶ طفره از حادثه رخداد
- ۱۳۹ جدی بودن یزید در کشتن امام حسین علیه السلام
- ۱۴۰ خرسندی یزید از کشته شدن امام حسین علیه السلام
- ۱۴۱ اعتراف ابن زیاد
- ۱۴۲ تزیین شهر دمشق و ورود سرب‌های شهدا و اسیران
- ۱۴۳ اراده نافذ خدا و تضمین بقای نهضت مقلد امام حسین علیه السلام
- ۱۴۵ نهضت تکمیلی عاشورا
- ۱۴۷ نقش مؤثر اهل بیت علیهم السلام در ادامه نهضت عاشورا
- ۱۴۸ اسارت غمبار اهل بیت علیهم السلام و نهضت دوم عاشورا
- ۱۵۱ آخرین ضربه کاری بر پیکر باطل
- ۱۵۲ عذرخواهی شگفت یزید

- ۱۵۳ نخستین مجلس عزاداری رسمی در سوگ امام حسین علیه السلام
- ۱۵۵ پایه گذاری مجلس عزاداری در شام و در کنار کاخ یزید
- ۱۵۶ یزید در پر نگاه سقوط
- ۱۵۷ اعتراض پسر یزید
- ۱۵۸ دگرگونی افکار و اندیشه های مردم شام
- ۱۶۱ سرزنش یزید
- ۱۶۲ ستم بریده باد
- ۱۶۲ اظهار برائت
- ۱۶۳ اضطراب و نگرانی
- ۱۶۴ دگرگونی فکری معجزه اسا
- ۱۶۷ اهمیت دگرگونی فکری
- ۱۶۹ انفجار نور

فصل سوم

تصدی مقام امامت / ۱۷۱

- ۱۷۱ تکیه بر جایگاه امامت
- ۱۷۲ شرایط ویژه در مدینه
- ۱۷۳ قیام مردم و واقعه حرّه
- ۱۷۴ وحشت عامل یزید
- ۱۷۵ سرکوب عبدالله بن زبیر و مردم مکه

- ۱۷۶ خفقان شدید و استبداد حاکم
- ۱۷۷ آشفته‌ترین و سخت‌ترین عصرهای تاریخ اسلام
- ۱۷۹ گروه‌های شکل گرفته
- ۱۸۰ از آثار تخریبی خلافت خلفای پیشین
- ۱۸۲ دو عنصر پلید
- ۱۸۲ ۱. ع. الله بن زبیر
- ۱۸۴ ۲. جاج بن یوسف
- ۱۸۸ رهبری و هدایت مردم
- ۱۹۱ اوج غربت و تنهایی
- ۱۹۲ شکست ابهت و صولت مخفقان
- ۱۹۲ اقتدار پوشالی هشام بن عبدالملک
- ۱۹۵ برنامه سران حاکم و سلطه
- ۱۹۷ شکست بت طاغوت
- ۱۹۸ پاسخ به اندیشه عبدالملک بن مروان
- ۲۰۱ شیوه مبارزه با دستگاه حاکم زمان
- ۲۰۲ شکست ابهت و فرعونیت متکبر خونخوار
- ۲۰۴ بت بزرگی به عنوان خلیفه
- ۲۰۶ مأموران ناتوان
- ۲۰۹ اعجاز مبارزاتی
- ۲۰۹ ۱. مبارزات پی‌گیر

۲. شهادت غافلگیرکننده ۲۰۹
۳. روش‌های حکیمانه ۲۰۹
- خلفای جور و محنت‌ها و گرفتاری‌ها ۲۱۰
- مزاحمت‌های طاقت‌فرسا ۲۱۰
- اظهار دشمنی آشکار ۲۱۰
- خصیت‌کوبی و اذیت و آزار ۲۱۱
- حرومیت‌ها و قتل و غارت‌ها ۲۱۲
- مقابله با کم‌ترین مسائل و امکانات ۲۱۶
- گسترده‌گی نقش رهبری ۲۱۸

فصل چهارم

نهضت علمی و فرهنگی / ۲۲۱

- احیاگر علوم و معارف ۲۲۱
- رونمایی از چهره واقعی مکتب قرآن و عترت ۲۲۳
- حرکت علمی ۲۲۴
- نجات‌دهنده مذهب شیعه از نابودی ۲۲۶
- نشر، بیان و تفسیر... ذخایر علوم ۲۲۹
- بیان معارف و علوم اسلام به صورت دعا ۲۳۱
- صحیفه سجادیه ۲۳۲
- معجزه جاویدان ولایت و امامت ۲۳۵

- ۲۳۶ رسالة الحقوق رساله الحقوق
- ۲۳۷ گنجینه‌ای پربها از معارف گنجینه‌ای پربها از معارف
- ۲۳۹ مبارزه علمی با منحرفان مبارزه علمی با منحرفان
- ۲۴۲ مبارزه با صوفی‌گری مبارزه با صوفی‌گری
- ۲۵۲ روشن‌گری و ضلالت‌زدایی روشن‌گری و ضلالت‌زدایی
- ۲۵۴ مبارزه با ترفیغ‌گران مبارزه با ترفیغ‌گران
- ۲۵۹ شیوه‌های مبارزه با عالمه‌نماها و چهره‌های باطل شیوه‌های مبارزه با عالمه‌نماها و چهره‌های باطل
- ۲۵۹ ۱. برگرداندن روح مردم ۱. برگرداندن روح مردم
- ۲۶۳ ۲. آشکارکردن اعمال سران باطل ۲. آشکارکردن اعمال سران باطل
- ۲۶۴ ۳. نصیحت و خیرخواهی ۳. نصیحت و خیرخواهی
- ۲۶۵ ۴. یادآوری و هشدار در باره عجب خیر نفسانی ۴. یادآوری و هشدار در باره عجب خیر نفسانی
- ۲۶۷ ۵. بطلان ادعای رهبری اجتماع ۵. بطلان ادعای رهبری اجتماع
- ۲۶۹ تربیت شاگردان تربیت شاگردان
- ۲۷۰ شاگردان مکتب امام سجاده علی (ع) شاگردان مکتب امام سجاده علی (ع)
- ۲۷۲ ۱. سعید بن المسیب ۱. سعید بن المسیب
- ۲۷۳ ۲. محمد بن جبیر ۲. محمد بن جبیر
- ۲۷۳ ۳. ابو حمزه ثمالی ۳. ابو حمزه ثمالی
- ۲۷۴ ۴. سعید بن جبیر ۴. سعید بن جبیر
- ۲۷۸ ۵. ابو خالد کابلی ۵. ابو خالد کابلی
- ۲۷۸ ۶. ابان بن تغلب ۶. ابان بن تغلب

- شاگردان ائمه اطهار علیهم السلام برپا دارندگان نهضت علمی ۲۸۱
- شکست رکود علمی و فرهنگی ۲۸۳

فصل پنجم

نگاهی به ویژگی های اخلاقی امام سجاده علیه السلام / ۲۸۵

- افق و بیعی از شگفتی های جمال و کمال ۲۸۵
- مخارج اخلاق ۲۸۶
- پناه دادن بر دشمن ۲۸۷
- کفالت از بی - پرستان ۲۸۷
- حلم و بردباری در برابر جبرهل ۲۸۸
- خلق و خوی عظیم، نمایش اعجاز خلقت ۲۸۸
- نقش سرنوشت ساز اخلاق عظیم ۲۸۹
- عبادت و بندگی ۲۹۰
- چرا این همه عبادت؟ ۲۹۰
- سالار سجده کنندگان ۲۹۱
- زینت عبادت کنندگان ۲۹۱
- امام سجاده علیه السلام در بیان امام باقر علیه السلام ۲۹۲
- هزار رکعت نماز در هر شبانه روز ۲۹۲
- رسیدگی به نیازمندان ۲۹۳
- بیست سفر حج بدون آزار به شتر ۲۹۴

- ۲۹۴ امام سجّاد علیه السلام در بیان کنیز
- ۲۹۵ آثار سجده
- ۲۹۵ گریه بر امام حسین علیه السلام
- ۲۹۶ غرق در عبادت و احساس خطر بر جان
- ۲۹۷ بالاترین مرتبه زهد
- ۲۹۹ در سبب سادگی، مکارم اخلاقی
- ۳۰۰ زیاری عبادت، کیفیت آن
- ۳۰۰ رهبری عبادان، زاهدان
- ۳۰۰ هدایت به سوی امام - حق از بلندادن رسالت علیه السلام
- ۳۰۱ روح‌بخشی به اعتقادات صحیح اسلامی
- ۳۰۲ معرفی چهره نورانی حجت زمان

فصل ششم

نگاهی به معجزات و شگفتی‌ها / ۱۰۲

- ۳۰۳ قطره‌ای از دریای شگفتی‌ها
- ۳۰۴ عبور از چهارده عالم
- ۳۰۵ آگاهی از نامه محرمانه
- ۳۰۶ گواهی حجر الأسود
- ۳۱۰ دو قرص نان معجزه‌آسا
- ۳۱۵ اعجاز با اشاره

- ۳۱۵ شیر مرد عاشورا در بند غل و زنجیر
- ۳۱۶ اعجاز و اتمام حجت و کمال رسانی برخی نفوس بشری

فهرست‌ها / ۳۱۹

- ۳۲۱ فهرست آیات
- ۳۲۳ فهرست روایت‌ها
- ۳۲۷ فهرست آثارها
- ۳۳۰ فهرست شعرها
- ۳۳۱ کتاب‌نامه

www.ketaboo.ir

سرآغاز

دست آورده‌ها در نیمضت عاشورا مانند انفجار نور، هر یک روشن و روشنی بخش هستند؛ گرچه با وجود مبارک امام حسین علیه السلام در بین اجتماع بشری، برکات، آثار و منافع بسیار و بزرگی عاید اجتماع بشری می‌شد، که هرگز قابل جبران نیست.

اما خداوند متعال در عوض شهادت حضرت امام حسین علیه السلام، وجود مبارک نه نفر از ائمه اطهار علیهم السلام را از نسل آن بزرگوار برآورد، که اگر انتخاب شهادت در آن شرایط نبود، شاید اجتماع بشری و ما مسلمانان از این موهبت عظیم خدای متعال محروم می‌شدیم.

به هر حال، برنامه آزمایش و امتحان پروردگار برای مردم همان است که رقم خورده است.

نخستین چهره معصوم از این نه امام معصوم، حضرت علی بن الحسین زین العابدین علیه السلام است، همان شخصیت والا مقامی که تنها یادگار سیدالشهداء علیهم السلام و یگانه فرزند رادمرد خاندان عصمت و طهارت بعد از حادثه کربلا و شهادت است.

امام سجاد علیه السلام بعد از شهادت پدر بزرگوارش، مقام والای امامت و رهبری واقعی و الهی اسلام را از جانب خداوند متعال دریافت نمود.

آن امام همام، رهبر معصومی است که به حساب ظاهر به مقتضای حکمت و مصلحت پروردگار در ایام حوادث تلخ عاشورا و کربلا بیمار شد.

در این نگارش کوتاه دست آوردهای نهضت عاشورا و انفجار نور در کربلا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

البته تحقیق و بررسی همه جانب رهبری‌ها، فداکاری‌ها، شجاعت‌ها، شهامت‌های بن‌ظایر و تدبیرهای الهی امام زین العابدین علیه السلام، بعد از حادثه عاشورا، بسیار گسترده است و به بررسی‌های جداگانه و مستقلی نیاز دارد.

این کتاب از جهات گوناگون و محورهای مختلف به نقش حیاتی امام سجاد علیه السلام می‌پردازد.

آن امام همام از سویی در شرایط بسیار سخت و خفقان‌آوری که حاکمان خونخوار بنی‌امیه و ابن‌زبیر برای مسلمانان آن روز به خصوص در محیط مکه و مدینه به وجود آورده؛ با اتخاذ روش‌های مختلف، تسر رهبری الهی خود را انجام داد.

و از سوی دیگر به نشر علوم، احکام و معارف اسلام اقدام نمود و شاگردانی؛ گرچه انگشت شمار، اما چهره‌های درخشانی را تربیت و پرورش داد که هر یک بارهای سنگین از مسئولیت نشر و تبلیغ علوم اسلام را به دوش گرفته و نقش آفرینی کردند.

و از جانب دیگر با اخلاق عظیم و مکارم والای آن، در هدایت مردم به سوی حق و شناخت حقیقت و حقایق ائمه اهل بیت علیهم السلام نقش مهم و سرنوشت سازی را ایفا فرمود، دوست و دشمن را مجذوب کرد و به ستایش و تحسین از ائمه اطهار علیهم السلام واداشت.

امام سجّاد علیه السلام از این راه خدمت بزرگی به بیداری، هوشیاری، ارشاد و هدایت مردم به سوی اهداف خلقت انسان نمود و با این روش حکیمانه، مردم را به سوی اطاعت از خدا، رسول و صاحبان حقیقی امر ولایت، رهبری کرد و حجّت را بر مردم تمام کرد.

به راستی در این شرایط خاص امام زین العابدین علیه السلام که از جانب خداوند متعال نگهبان و حافظ اسلام و ائمه و اعتقادات وحی و رسالت است، چه نقشی را ایفا فرمود؟

آن بزرگوار چه تدبیر و روشی به کار برد؟ چگونه با همه این ناهنجاری های اجتماعی که در مسیر رهبری خود داشت، مردم را رهبری کرد؟

این کتاب با بحث ها و بررسی های کوتاه، شما را به نماشای رهبری ها و نقش آفرینی های خردمندانه و خداگونه امام سجّاد علیه السلام فرامی خواند.

این پژوهش سعی دارد، بحث و تحقیق را به صورت روان و ساده ارائه کند و در به کارگیری واژگان، حال عموم خوانندگان رعایت شود. موضوعات هر قسمت به صورت جداگانه بررسی گردد. چون برای اجتناب از پیچیدگی در موضوعات مختلف و گسترده به لزوم تقسیم بندی هایی نیاز است.

امید است - ان شاء الله - این اثر پژوهشی مورد عنایت ائمه اطهار علیهم السلام؛ به ویژه حضرت امام عصر علیه السلام قرار بگیرد و راهی به سوی حقیقت جویان، عاشورا پژوهان و تشنگان معارف والای اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام بگشاید و همگان را برای ظهور وارث عاشورا حضرت بقیه الله الاعظم ولی عصر - عجل الله تعالی فرجه الشریف - آماده سازد.

از خداوند سبحان می خواهیم که نعمت معرفت و ارادت و محبت ما را به خاندان رسالت و ائمه طاهرین علیهم السلام ثابت، ابدی و زوال ناپذیر قرار بدهد.

اللهم عجل لولیک الفرج.

قم مقدسه

سید محمد باقر موسوی

www.ketabo